

<http://www.exindex.hu/>

eike

Aranydukátok Schneemeier Andrea és Esterházy Marcell kiállításáról Vizivárosi Galéria, 2001. június 6.

Mindenki gazdag szeretne lenni. Jó, talán nem mindenki, de mégis sok szinten megkönnyítené az életet. Az emberek már régóta álmodoznak a meggazdagodás különféle módszereiről. Több évszázaddal a számítógép használata előtt virtuális világot találtak fel, ahol az ember által kitalált, a valóságtól eltérő szabályok érvényesülnek. Volt például egy számár, amely aranydukátokat szart. Egy terítő, amelyről újra és újra lehetett enni. Vagy éppen egy nadrág, amelynek egyik zsebébe bármit tehattünk, a másiktól azt állandó gyakorisággal ki lehetett venni. Pénzérmekeket például, vagy mondjuk inkább azok tökéletes másolatát.

Működött, mindenki elfogadta - legalábbis a mesevilágban. Mi lehet akkor az eredeti jelentősége? A múlt században sok vita folyt erről a témáról valamennyi műfajjal - fotóval, fénymásolattal, elektronikus médiával - kapcsolatban, valamint piaci összefüggésben, azaz, hogy korszerű-e az egyedi darab. A kézzel készített tárgy maga a mű, vagy a tartalom struktúrája, az ötlet? Ezen túlmenően egyre több olyan mű jött létre, amely időhöz van kötve, figyelembe veszi mindenkori környezetét - helyspecifikus installáció, performance, happening.

A művészet így reagált a változó körülményekre. Valószínűleg nem tudunk teljesen újat kitalálni, de ahhoz, hogy a régi, változatlanul izgalmas, mert emberi témák újra és újra hatásos és inspiratív módon jelenjenek meg, a művészetnek állandóan új formákat kell alkalmaznia. A 19. században kezdődött a sokszorosítás időszaka, a 20. század végén megvalósult a tökéletes digitális másolat, sőt, a különböző médiumok egymásba való átalakítása is. De a valóság nem egyesből és nullából áll.

Az ember individuumként a világot mindig csak egy pontból látja. E tényből származik a perspektíva, amely nemcsak kétdimenziós képen jelenik meg, hanem egyúttal nézőpontot is jelent. A perspektíva relatívva tesz egy álláspontot egy tényhez képest, vizuálisan csakúgy, mint gondolatilag. Az idő is belép a „képbe”, mert lehetővé teszi a helyváltoztatást. Ezzel a tapasztalattal minden állításnak a szubjektivitását is megérthetjük. Felszabadító érzés.

Esterházy Marcell fotóin "Originalcopy, azaz Eredetmásolat" címen, nem egyformán sokszorosított igazságokkal akar minket meggyőzni. Nála az

időt, amely a valóságban szükséges lenne a helyváltásra, a motívum ismétléssé változtatja. A másolatok nem klónok, hanem különböző perspektívából egy dolog több oldalát láthatjuk egy képen. Ily módon a művészet szélesíti látóköreinket, tapasztalatot generál. Idő- és térparamétereket kever össze, s ebből összeáll mai komplex világunknak egy ésszerű és poétikus képe.

Ez az élmény teljesen ellentétes a videó vagy a TV gyakorlatával, amely egy szűk keretben valóságot hamisít. Legtöbbször azzal foglalkozik, hogy minél igazabbnak tűnjön a képe, és az ember gyakran a TV világot már eredetibbnek tartja a valódinál. De nem a médium a hibás, hanem megszokott használati módja. Schneemeier Andrea nem a kereten keresztül mutat valamit, hanem egy szubjektív pozícióba kényszerít, úgy, mintha a kamera a szemünk mögé került volna. Bár könnyűnek és kellemesnek hangzik, de észrevesszük, hogy nem uraljuk a láthatatlan testet, és a következmények súlyosak. Egy másik ember obszesszióját kell követnünk, a másik által meghatározott néző-pontot kell vállalnunk. Egy idegen világba kerültünk, a történetek cselekvő részesei, sőt, a másik ott tartózkodó ember „partnerei” vagyunk. És még egyszer változik a dimenzió: A videó nemcsak ablak az elektronikus térre, nem egy önerővel bíró ember látószöge, hanem szabadon mozgó elem, a virtuális figura játéka. Egy perspektíva, amellyel olyan tapasztalatot nyerünk, amelyet a valóságban soha nem tudtunk volna megszerezni.

Schneemeier Andrea videója úgy ismerteti meg velünk egy a valóságban „lehetetlen” perspektívát, hogy túlmutat a leképezésen, mint ahogyan Esterházy Marcell fotói több perspektívát egyesítenek, túlmutatva a sorozaton. Mind a két művész megismerteti velünk világunk sokoldalúságát, és ezzel többet nyerünk, mint egy pár aranyérmével.

<http://www.exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=32>